

**פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (5/2017)
שהתקיימה בתאריך 27.7.2017 במשרדי בנק ישראל בתל אביב**

נוכחים מקרב חברי המועצה: אורי גלילי, יו"ר המועצה המינהלית
נדין בודו-טרכטנברג, המשנה לנגידת הבנק
נינה זלצמן
קרנית פלוג, נגידת הבנק

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

חזי כאלו, מנכ"ל הבנק (טלפונית בנושאים 1, 7 ו-12)
אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית
והמועצה המינהלית
שי רוזנשטוק, מבקר הפנים
אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה
המינהלית
טידה שמיר, היועצת המשפטית (בנושאים 11—13,
וטלפונית בנושא 9)

נוכחים נוספים בנושא מס' 3 של סדר היום:

אורי ברזני, סגן דובר הבנק

נוכחים נוספים בנושא מס' 4 של סדר היום:

חדוה בר, המפקחת על הבנקים
אבנר זיו, מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע
דניאל כהן, סגן מבקר הפנים
גדעון מאור שביט, מנהל המדור לטיפול בחשבונות
מוגבלים באגף בנק-לקוח שבפיקוח על הבנקים
עודדה פרץ, מנהלת אגף בנק-לקוח
מירב סגמן צ'פניק, ביקורת הפנים
צוריאל תמם, הממונה על נתוני אשראי

נוכחים נוספים בנושא מס' 5 של סדר היום:

גרניט אופק, יחידת האסדרה באגף בנק-לקוח

חדוה בר, המפקחת על הבנקים

בטי ברכה אל-נתן, ביקורת הפנים (טלפונית)

דניאל כהן, סגן מבקר הפנים

עודדה פרץ, מנהלת אגף בנק-לקוח

נוכחים נוספים בנושא מס' 6 של סדר היום:

יהונתן אתר, יועץ למנכ"ל

יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה

פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

נוכחים נוספים בנושא מס' 7 של סדר היום:

יאיר ארצי, השותף המנהל בחברת CPM
יהונתן אתר, יועץ למנכ"ל
יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
דניאל כהן, סגן מבקר הפנים
יונתן מור, ביקורת הפנים
שי פרץ, ראש מינהלת פרויקט הבינוי (טלפונית)
פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

נוכחים נוספים בנושא מס' 8 של סדר היום:

עמירם דודיאן, הממונה על הבטיחות והגהות (טלפונית)
דניאל כהן, סגן מבקר הפנים
מרק ציפרוט, הממונה על הביטחון
פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל
אילן שטיינר, מנהל מחלקת המטבע

נוכחים נוספים בנושא מס' 10 של סדר היום:

פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

נוכחים נוספים בנושא מס' 12 של סדר היום:

נועה גרנות, מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה
לטכנולוגיית המידע
יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה
אבנר זיו, מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע
ערד מאי, מנהל היחידה למידע ודיווח בפיקוח על
הבנקים

נוכחים נוספים בנושא מס' 13 של סדר היום:

אורי ברזני, סגן הדובר

סדר היום:

1. עדכוני המנכ"ל
2. עדכון בנושא המאגר לנתוני האשראי
3. אישור פרוטוקולים של המועצה המינהלית
4. דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא שיקים ללא כיסוי
5. דוח ביקורת יחידת האסדרה בנק לקוח
6. נוהל העבודה של המועצה המינהלית
7. פרויקט הבינוי – עדכון רבעוני
8. דוח סיכום לפריקת מכולה של מעות באתר השמור
9. תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית – דיון המשך
10. יחסי עבודה
11. דיון עקרוני בסוגיות שעלו אגב טיפול בתלונת עובד
12. פרויקט XBRL – בקשה לשינוי תקציב
13. שונות

הדיון:

נושא 1 בסדר היום: עדכוני המנכ"ל

פרויקט המאגר לנתוני אשראי

המנכ"ל מסר שיישום הפרויקט הותנע ב-2 ביולי. חברת "מטריקס" – הספק שזכה במכרז וסייע לבנק להקים את המאגר, להפעילו ולתחזקו – מצויה בתהליך של התארגנות מואצת. השלב הראשון בפרויקט – SRR (System Requirement Review) – יימשך כשבוע, ובמסגרתו צוותים טכנולוגיים ועסקיים מהבנק מוודאים כי כל דרישות המכרז ברורות לספק. בשלב הבא ידונו צוותים של הבנק והספק באפיון המפורט של המאגר ויגבשו את תוכנית הפעולה לביצוע הפרויקט. המנכ"ל הוסיף כי הפרויקט יתנהל בשיטת ה-agile – כלומר תוצרי הפרויקט יתחלקו לרכיבים והמזמין יבחן אותם תוך כדי ההקמה, במקום לבחון אותם כמכלול רק בעת השלמת הפרויקט. שיטה זו מקובלת בפרויקטים רבים, והיא נועדה לחסוך בזמן ולמזער את סיכונים – לדוגמה למנוע מצב שבו מפתחים מודול ורק בתום הפרויקט מגלים כי הוא אינו מתאים לצרכים. המנכ"ל דיווח על התקדמות באישור תקנות וכללים על ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, כאלה שהיא אמורה לאשר על פי חוק נתוני אשראי, התשע"ו 2016. לדבריו, הוועדה אישרה חלק גדול מבקשות הבנק, למשל בעניין הרחבת הסמכויות של לשכות האשראי (היקף השירותים שהן יוכלו לספק), הרחבת בסיס המידע (מספר מקורות המידע), ועוד.

המשנה לנגידת הבנק ציינה כי התקנות שאושרו תומכות במודל העסקי שהבנק הכין למאגר.

מנכ"ל הבנק הדגיש שהרחבת בסיס המידע לא תשפיע על אפיון הפרויקט, מכיוון שהבנק דרש מלכתחילה פתרון טכנולוגי שיתמוך במספר מקורות גדול מהמספר הקיים היום.

המשנה לנגידה הוסיפה כי גם הרחבת הסמכויות של לשכות האשראי אינה משפיעה על הפרויקט.

*1

¹ הוחלט לא לפרסם - נושא הקשור להליך משפטי שהבנק צד לו.

היערכות לשעת חירום

מנכ"ל הבנק דיווח שמשדד הביטחון ורח"ל (רשות חירום לאומית) ערכו ביקורת בבנק, ובפרט בפיקוח על הבנקים, ובחנו את ההמשכיות העסקית וההיערכות לחירום. המנכ"ל ציין כי המבקרים חלקו לבנק שבחים רבים והעניקו לו את הציון המקסימלי.

יחסי עבודה

מנכ"ל הבנק מסר עדכון בנושא יחסי העבודה בבנק.

נושא 2 בסדר היום: עדכון בנושא המאגר לנתוני אשראי

העדכון נמסר במסגרת עדכוני המנכ"ל.

נושא 3 בסדר היום: אישור פרוטוקולים של המועצה המנהלית

בישיבה הקודמת (ב-22 ביוני 2017) החלה המועצה לדון בטיטת הפרוטוקול מהישיבה שהתקיימה ב-15 במאי 2017. המועצה המשיכה בדיון זה.

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקול מהישיבה שהתקיימה ב-15 במאי 2017.

נושא 4 בסדר היום: דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא שיקים ללא כיסוי

מצ"ב הנושאים העיקריים שהוצגו למועצה בנוגע לדוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא "שיקים ללא כיסוי" (נספח א')

החלטות:

1. המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח הביקורת בנושא מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא שיקים ללא כיסוי.

² הוחלט לא לפרסם - נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

³ הוחלט לא לפרסם - נושא רגיש בתחום של יחסי העבודה.

⁴ הוחלט לא לפרסם - נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

2. המועצה מאמצת את הצעת המפקחת על הבנקים שבחצי השנה הקרובה ייבחנו מספר אפשרויות לפתור את ממצאים: 4.2.2 הטלת הגבלה מיוחדת ללקוח הגבלה חמורה; 4.1.2 פיקוח על שלמות ודיוק רשימות המוגבלים. (דיווח למועצה יימסר עוד חצי שנה).

נושא 5 בסדר היום: דוח ביקורת יחידת האסדרה בנק לקוח

מצ"ב הנושאים העיקריים שהוצגו למועצה בנוגע לדוח הביקורת בנושא פעילות יחידת האסדרה (נספח ב')

יו"ר המועצה אמר שגם הדיון הנוכחי נושא חשיבות לאופן שבו הציבור רואה את עבודת הפיקוח. הוא הוסיף שדוח הביקורת מוצא כי אין תיעוד של השיקולים שהפיקוח הביא בחשבון כאשר אישר שינויים בתעריפים בני פיקוח, ואמר כי לדעתו יש להעניק לממצא רמת חשיבות גבוהה ולא בינונית.

מבקר הפנים אמר שיחידת האסדרה עוסקת בגיבוש הוראות רגולטוריות בנושא בנק-לקוח, והיא כפופה לאגף בנק-לקוח בפיקוח על הבנקים. הביקורת נועדה לבחון את פעילויות היחידה, את תהליכי עבודתה ואת הניהול בה. הוא ציין כי המבוקרים חלקו על ממצאי הביקורת רק במקרה אחד: ביקורת הפנים בדקה את שיתופי הפעולה בין היחידות והאגפים בחטיבת הפיקוח על הבנקים, ובמסגרת זו התברר לה כי היחידה לפניית הציבור נחשפת להוראות לציבור (כגון הוראות ניהול בנקאי תקין) רק ביום פרסומן. יתר על כן, עובדי היחידה מקבלים, לעיתים, הדרכה מעמיקה על ההוראות רק לאחר פרסומן. הביקורת הביעה חשש שהדבר עלול לפגום ברמת השירות שעובדי היחידה מעניקים לציבור הרחב, והמליצה להעניק להם הדרכה לפני הפרסום לציבור. יחידת האסדרה התנגדה להמלצה בנימוק שהדבר עלול לעכב את הפרסום. כמו כן טענה יחידת האסדרה כי יש די זמן להדרכה בין המועד שבו הוראה מתפרסמת לבין המועד שבו היא נכנסת לתוקף והציבור מתעניין בה. מבקר הפנים אמר כי מאחר שיחידת האסדרה דחתה את ההמלצה, יש להקפיד שההמלצות הנוגעות לשיתופי פעולה של יחידת האסדרה עם יחידות אחרות בחטיבה ייושמו לפחות באופן שיאפשר להן להיערך לפני שהציבור יגלה עניין בהוראה.

סגן מבקר הפנים אמר שעוד ממצא בעל דרגת חשיבות גבוהה נוגע לתוכנית העבודה של היחידה: תוכנית העבודה כפופה לשינויים משמעותיים במהלך השנה, ומשימות

האד-הוק שמתווספות לה במהלך השנה תופסות נתח ניכר מהמשימות שהיא מבצעת הלכה למעשה. במילים אחרות, יש קשר חלש בין תוכנית העבודה לבין המשימות שמתבצעות במהלך השנה. בדיון שהתקיים אצל הנגידה המליצה הביקורת לגבש ליחידה תוכנית עבודה שתשקף טוב יותר את פעילותה, לרבות הפעילות שהיא מקיימת עם גורמים מחוצה לה, למשל עם היחידה לסיכוני ציות באגף הביקורת. כמו כן המליצה הביקורת שהיחידה תקצה משאבים עבור משימות בלתי מתוכננות מראש.

המפקחת על הבנקים אמרה שהיחידה מקיימת פעילות ניכרת בתחום הבנקאות הקמעונאית – נושא שניצב כיום במוקד השיח הציבורי. לדעתה היחידה אינה פועלת בהתאם לתוכנית העבודה בין היתר מכיוון שחברי הכנסת מקיימים פעילות אינטנסיבית בתחום. זו באה לידי ביטוי בריבוי הצעות חוק, בשאלות ובתלונות שחלקן מופנה ישירות אליה. היחידה עוקבת באופן שוטף אחרי כל הצעת חוק, מנתחת את משמעויותיה, ומגבשת עמדה על היתרונות והחסרונות הגלומים בה. במקרים הדחופים המפקחת מתערבת בתהליך. היחידה מקבלת מכתבים רבים מאנשי ציבור בכלל ומחברי כנסת בפרט, ומרביתם עוסקים בהיבטים הצרכניים של הבנקאות. לפניית אלה נוספות פניות רבות מהתקשורת ומהציבור. עובדי היחידה מקדישים זמן רב לטיפול בפניות מכיוון שהם בוחנים אם הפנייה מצביעה על בעיה מערכתית ועד כמה הבעיה חמורה. נוסף לכך היחידה בוחנת אם יש צורך לשנות את תוכנית העבודה בעקבות פנייה, כלומר אם יש מקום להעדיף את הטיפול בה על פני טיפול במשימות שמופיעות בתוכנית. המפקחת אמרה כי לנוכח המשימות שנכפות על היחידה והעומס הכבד המוטל עליה, היא נוקטת יוזמות במידה פחותה. עומס העבודה המוטל על יחידת האסדרה הולך וכבד בשעה שכוח האדם בה נותר קבוע פחות או יותר. היחידה מקדישה חלק ניכר מזמנה כדי לבור את הבר מן התבן ולהתמקד רק במקרים שבהם ההוראות הכרחיות. זאת מכיוון שההוראות לבנקים מטילות עליהם עומס רגולטורי, דבר המקבל ביטוי גם בהוצאות כבדות על התאמת מערכותיהם. הוצאות אלה מתגלגלות בסופו של דבר אל ציבור הלקוחות. המפקחת ציינה כי הוצאות אלה נוספות על ההוצאות שבנק מסחרי מוציא בגין פעולות שהוא יוזם לטובת לקוחותיו. המפקחת נתנה דוגמה לגורם שמכביד את עומס העבודה על יחידת האסדרה – החובה המוטלת על הפיקוח לאשר כל סגירת סניף של בנק מסחרי. היחידה פרסמה לבנקים חוזר שמציג ומסביר את מדיניות הפיקוח בנוגע לשאלה אם לאשר או לדחות בקשה לסגור סניף. הפיקוח חותר למזער את המידה

שבה סגירה פוגעת בציבור. המפקחת הסבירה כי סגירת הסניפים נובעת מכך שהעולם הופך לדיגיטלי, והשינוי אינו פוסח על הבנקאות. לדבריה, בעולם כזה מערכת הבנקאות תהיה גמישה יותר ותעניק שירות טוב יותר במשך יותר שעות ביממה. המפקחת העירה כי היא מודעת לכך שחלק מהאוכלוסייה מתקשה להסתגל לעולם כזה, ולכן הבנקים נדרשים לערוך לציבור תוכניות הכשרה כדי לאפשר לו לעבור לבנקאות באמצעים ישירים.

חבר מועצה אמר שאומנם האמצעים הדיגיטליים מקלים על הציבור לפנות אל הפיקוח על הבנקים, אולם הדבר מגדיל את העומס על הפיקוח ובסופו של דבר יש צורך במשאבי אנוש מתאימים כדי להשיב לפניות.

חבר מועצה אמר כי בחודשים הקרובים תדון המועצה בתוכנית העבודה והתקציב, ובמסגרת זו יצטרך הבנק להתאים את המשאבים לסדרי העדיפות שלו. סדרי העדיפות צריכים להביא בחשבון גם את ההיבטים התדמיתיים של פעילותו.

מנהלת אגף בנק-לקוח אמרה שהפיקוח על הבנקים מקדיש לא מעט משאבים כדי לשפר את תדמיתו באמצעות אמצעי התקשורת, ובכלל זה הוא מעניק הכשרות לעובדים. זאת משום שהביקורת עליו גוברת לאחרונה, גם מצד נבחרי ציבור. לדבריה, חלק מהביקורת על הבנקים מקורו בתהליכים חיצוניים שגורמים לחיכוכים בין הבנקים לבין לקוחותיהם, למשל הוראות FATCA⁵ (Foreign Account Tax Compliance Act). היא הוסיפה כי גם הביקורת כלפי הבנקים המסחריים גוברת, בין השאר משום שקל יותר להעביר מידע באמצעי תקשורת (למשל טלפונים ומחשבים ניידים).

מבקר הפנים שיבח את שיתוף הפעולה שביקורת הפנים זכתה לו מצד הנהלת הפיקוח על הבנקים, ובפרט מצד אגף בנק-לקוח, למרות עומס העבודה השוטפת.

חבר מועצה אמר שצריך לתת את הדעת על העומס הרב המוטל על הפיקוח על הבנקים בכלל, ועל היחידה לפניות הציבור בפרט, ולהכין תוכנית אסטרטגית שתתמודד עם הסוגיה. לדבריו, העומס הרב עלול לפגוע באיכות השירות הניתן לציבור.

⁵ חוק אמריקאי שמטרתו למנוע מתושבי ארצות הברית המנהלים חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב להתחמק מתשלום מס.

נגידת הבנק הזכירה את השינוי שחל באופן הטיפול בפניות הציבור: לקוחות הבנקים צריכים תחילה להפנות את תלונותיהם לבנק המסחרי, ורק אם הטיפול אינו משביע את רצונם הם רשאים לפנות לבנק ישראל. להערכתה, שינוי זה הקל את העומס על היחידה לפניות הציבור.

מנהלת אגף בנק-לקוח אמרה כי חלק משמעותי מהגידול בעומס המוטל על האגף נובע מהיוזמות הרבות שמקדמים נבחרי ציבור וארגונים חברתיים. היא הזהירה שאם העומס יפגע באיכות השירות לציבור, הדבר עלול לפגוע במוניטין של בנק ישראל.

המפקחת על הבנקים ציינה כי טמון סיכון בעובדה שגורמים מסוימים סבורים כי יש להוציא מידי בנק ישראל את הטיפול בנושאים הצרכניים של מערכת הבנקאות. סיכון זה יתגבר אם בנק ישראל לא יצליח להעניק לציבור שירות ברמה גבוהה. המפקחת המחישה את רמת השירות לציבור באמצעות החינוך הפיננסי – יוזמה שהבנק מקדם, בין היתר באמצעות הכשרת עובדים לטיפול בנושא.

נגידת הבנק אמרה שהנהלת הבנק תצטרך לקיים דיון מעמיק כדי לגבש לאגף בנק-לקוח תוכנית אסטרטגית.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח הביקורת יחידת האסדרה בנק-לקוח.

נושא 6 בסדר היום: נוהל העבודה של המועצה המינהלית

יו"ר המועצה אמר שהמועצה מתבקשת לאשר רק את שינויי הנוהל שמקורם בהחלטות המועצה, בחקיקה, ובהחלטות שהיו"ר קיבל ויושמו בפועל. נוסף לכך המועצה צריכה לתת את הדעת על התנגדותו של היועץ למנכ"ל להצעות להכניס שינויים – מהותיים להערכתו – בחמישה מסעיפי הנוהל. יו"ר המועצה אמר כי לאחר שימונו למועצה חברים חדשים מקרב הציבור, היא תחליט אם וכיצד לשנות את נוהל עבודתה.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה שהנוהל הקודם אושר בינואר 2014. היא אמרה כי השינויים שנערכו בו משקפים את החלטות המועצה; דרישות חדשות מהבנק שמקורן בחקיקה – למשל דיווח בנושא ייצוג הולם; והחלטות שהיו"ר קיבל ויושמו בפועל – למשל החלטה שעל מבקר הפנים למסור דוחות ביקורת גם

למשנה לנגידה, או ההחלטה שאת עיקרי הממצאים בדוח הביקורת של רואה החשבון המבקר יכתוב רואה החשבון המבקר ולא החשבות, היות שהיא הגוף המבוקר.

יו"ר המועצה ציין כי ההחלטה הנוגעת לרואה החשבון המבקר יושמה החל בדוחות הכספיים לשנת 2016.

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית הציגה את תגובתה להתנגדות שהביע היועץ למנכ"ל הבנק. תחילה היועץ מתייחס במכתבו לסעיף 2.2 בפרק ג' – תפקידי המועצה. המזכירה ציינה שהסעיף התווסף בהתאם להחלטת המועצה מה-2 ביוני 2014, וזו התקבלה לאחר דיון מעמיק מאוד⁶. היא הזכירה כי יו"ר המועצה וחבר המועצה מקרב הציבור הציעו, כל אחד, נוסחים חלופיים להחלטה⁷, וכי התעורר דיון בשאלה אם מנהל היחידה לניהול סיכונים צריך לדווח למועצה על כל הסיכונים או רק על הסיכונים המנהליים, לדוגמה סיכון המוניטין.

חבר מועצה אמר שאין הגדרה מקובלת לסיכונים פיננסיים בבנק מרכזי. בשעה שבבנק מסחרי ניהול הסיכונים של הנכסים משפיע על ניהול הסיכונים הפיננסיים, בבנק מרכזי המצב שונה ויכול להיות לו הון שלילי. הוא אמר שהסיכונים הפיננסיים הכרוכים בהשקעת יתרות המט"ח שייכים לתחום אחריותה של הוועדה המוניטרית ולא לתחום אחריותה של המועצה המינהלית. לדעתו המועצה המינהלית אינה צריכה לקבוע את האמצעים לניהול הסיכונים הפיננסיים של חטיבת השווקים.

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית הסבירה שהוועדה המוניטרית קובעת את המדיניות לגבי הסיכונים הפיננסיים, ואילו המועצה המינהלית מפקחת על כך שחטיבת השווקים מחזיקה באמצעים המתאימים לביצוע המדיניות – למשל תוכנה מתאימה.

⁶ נוסח ההחלטה: הוועדה המוניטרית אחראית על התווית מדיניות ניהול הסיכונים, המועצה המינהלית אחראית לקביעת האמצעים לניהול הסיכונים ולוודא שלחטיבת השווקים אמצעים מתאימים לביצוע המדיניות.

⁷ הצעת יו"ר המועצה: המועצה המינהלית תפקח שבידי חטיבת השווקים יש האמצעים המתאימים לביצוע המדיניות לניהול הסיכונים שהוועדה המוניטרית התוותה. הצעת חבר המועצה: המועצה תקבל דיווח מחטיבת השווקים שאכן בידי החטיבה האמצעים המתאימים לביצוע המדיניות לניהול הסיכונים שהוועדה המוניטרית התוותה.

היועץ למנכ"ל הבנק אמר כי המועצה צריכה לפקח על כך שהבנק מחזיק באמצעים המתאימים לביצוע מדיניותו בכל תחום, ולכן אין צורך לייחד בנוהל המועצה סעיף המתייחס דווקא לסיכונים פיננסיים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית חזרה ואמרה כי הסעיף האמור משקף החלטה שהמועצה קיבלה ב-2014 לאחר דיון מעמיק. המועצה יכולה לקיים דיון נוסף בנושא, אם תמצא לנכון.

נגידת הבנק אמרה שהיא תומכת בניסוח שהציע חבר המועצה מקרב הציבור: המועצה תקבל דיווח מחטיבת השווקים שאכן בידי החטיבה האמצעים המתאימים לביצוע המדיניות לניהול סיכונים שהוועדה המוניתרית התוותה.

מזכירת הוועדה המוניתרית עברה לדון בהתנגדות היועץ למנכ"ל לסעיף 9.3 שבנוהל החדש. היא אמרה שהסעיף קובע כי כאשר מקימים ועדה לאיתור רואה חשבון מבקר, אפשר לצרף לה חבר שאינו חבר במועצה המנהלית. ב-2 בינואר 2012 החליטה המועצה להתיר לצרף עד 2 חברים שכאלה, אך מכיוון שבפועל צורף רק חבר אחד, סעיף 9.3 מביא לידי ביטוי את האופן שבו ההחלטה יושמה בפועל. לדבריה, ניסיון העבר מלמד כי היה זה נכון לצרף לוועדת האיתור גורם חיצוני למועצה.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית עברה לדון בהתנגדות היועץ למנכ"ל לסעיף 7.4 בפרק ד' שבנוהל החדש. הסעיף מתייחס למשתתפים החיצוניים בדיוני המועצה – כלומר משתתפים שאינם חברי המועצה, וזהו השינוי שחל בו: משתתפים אלה יקבלו לידיהם רק את טיוטת הפרוטוקול של דיון שהם נטלו בו חלק ויצטרכו למסור את הערותיהם למזכירות המועצה בתוך ארבעה ימי עסקים. הערות שיימסרו לאחר המועד לא ישולבו בטיטת הפרוטוקול שתובא לאישור המועצה.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית התייחסה לסעיף האחרון במכתבו של היועץ למנכ"ל הבנק: לדבריה, השינוי היחיד שבוצע בנוהל, הקשור לסעיף זה, היה הוספת טופס דיווח, כנספח לנוהל, במתכונת דיווח שהוצגה בעבר למועצה. לנוכח הערתו של היועץ למנכ"ל הוחלט להסיר את הטופס.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הדגישה שבנספח לנוהל מרוכזים כללים מנחים לעבודת המועצה שמקורם בהחלטות המועצה.

חבר מועצה אמר שהמועצה בהרכבה החדש תוכל כמובן לערוך שינויים בנוהל במידה שתמצא לנכון.

יו"ר המועצה אמר כי הדיון נועד להעביר למועצה בהרכבה החדש מסמך מסודר שמציג את השינויים ההכרחיים בנוהל שאושר ב-2014. הוא ציין כי שינויים אחרים והערות שהציעו חברים במועצה לא נכללו בנוסח המובא כעת לאישור.

החלטות:

המועצה מאשרת את נוהל עבודת המועצה המינהלית.

נושא 7 בסדר היום: פרויקט הבינוי – עדכון רבעוני

יו"ר המועצה הדגיש כי המועצה לא תדון בפרויקט אלא רק תקבל עדכון למועצה על ההתפתחויות בו. לדבריו, הדוחות של ביקורת הפנים ושל היועצים בפרויקט משקפים בעיות ואתגרים בתחומים שונים – למשל, התנהלות הקבלן או השלכות הפרויקט על יחסי העבודה בבנק, בפרט בהקשר של החזרת העובדים מהדיוור החלופי אל קריית הלאום. לדעתו, כל השינויים בפרויקט והערכות התקציב המעודכנות יצטרכו לבוא לידי ביטוי בתקציב לשנת 2018. תקציב זה יצטרך לכלול גם הוצאות שאינן קשורות באופן ישיר לבינוי ולכן אינן נכללות בתקציב הפרויקט, ביניהן הוצאות על ריהוט, מחשבים וכיו"ב.

מבקר הפנים ציין כי נוסף לסיכונים המופיעים במסמכים שהוגשו למועצה לקראת הדיון יש עוד סיכונים: הקבלן לא מסר לבנק בחודשים האחרונים את יומני העבודה שלו, והדבר עלול לפגוע ביכולה של מינהלת הפרויקט לנהל, לפקח ולערוך בקרה. זאת ועוד, תדירות סיורי הבטיחות פחתה מפעם בשבוע לפעם בשבועיים, ודווקא בתקופה שהבנק החל לערוך פיצוצי ניסיון באתר הבנייה של מרכז הטכנולוגיה והחירום. כמו כן נמצאו ליקויי בטיחות בשיפוץ המבנה המרכזי. מבקר הפנים הוסיף שסיכונים הבטיחות באתר הבנייה של מרכז הטכנולוגיה והחירום החלו לקבל ממדים משמעותיים בשלב הנוכחי.

ראש מינהלת הפרויקט אמר שיועץ בטיחות מטעם הבנק מסייר באתר הבנייה פעמיים בחודש. סיור זה מתווסף לנוכחות השוטפת של מפקח בטיחות מטעם הקבלן, הגורם שנושא באחריות על הבטיחות באתר, וכן לסיור שהמונה על הבטיחות בבנק עורך באתר לפחות אחת לחודש. ראש המינהלת אמר שתחום הבטיחות באתר הבנייה מכוסה היטב, גם לדעת היועצים החיצוניים של הבנק ובהם חברת הבקרה. הוא אמר שריבוי ביקורות

בטיחות יוצר עומס על הקבלן היות שהוא צריך להגיב עליהן. לשאלת חבר מועצה השיב ראש המינהלת כי ביקורות הבטיחות שמקיימים הגורמים מטעם הבנק אינן מתואמות מראש עם הקבלן ונערכות בימים שונים בשבוע ובשעות שונות. הוא הוסיף שממצאי הביקורות מתאפיינים בדרגות חומרה שונות. הבנק מתייחס לכל ממצא ברצינות והקבלן מבין זאת.

חבר מועצה אמר שעל סמך הדיווח נראה לו כי תחום הבטיחות באתר הבנייה מכוסה באופן סביר.

ראש מינהלת הפרויקט מסר שהבנק ערך ניסוי בפיצוץ תת-קרקעי במתחם הבנייה של מרכז הטכנולוגיה והחירום. בזמן הקרוב צפוי להתקבל אישור לבצע פיצוצים נוספים במטרה לסייע לחפור את הבור שבו יונחו היסודות למבנה. את הפיצוצים מלווה חברה שמתמחה בתחום והיא משתמשת באמצעי בקרה בסטנדרט הגבוה ביותר. ראש המינהלת התייחס לעובדה שהקבלן לא מסר בחודשים האחרונים את יומני העבודה שלו לבנק, ואמר שהדבר נבע מבעיית כוח אדם אצל הקבלן. זו באה לאחרונה על פתרונה והיומנים יעודכנו בקרוב. הוא הדגיש כי הבקרה שהבנק עורך אינה נסמכת רק על יומני העבודה.

חבר מועצה שאל אם קיימות תוכניות סופיות הן לשיפוץ המבנה המרכזי והן לבניית מרכז הטכנולוגיה והחירום.

ראש מינהלת הפרויקט השיב שתוכניות כיבוי האש המעודכנות קיבלו את אישורה של הרשות לכיבוי והצלה, אך עדיין יש לקבל אישור ממכון התקנים. הוא דיווח שלאחר זמן רב התקבל מעיריית ירושלים ההיתר עבור חלקים שונים במבנה המרכזי – לובי, מסעדה חלבית ועוד. כעת הבנק ממתין לשני היתרים נוספים, והדחוף שבהם נוגע לעמדת הבידוק הקדמית בגלל השפעתו על תוכנית הפיתוח. הוא דיווח שהתכנון בפרויקט עדיין אינו שלם. אומנם התוכניות שלא הושלמו נוגעות לשטחים מצומצמים יחסית, אבל העובדה שהן לא הושלמו עשויה להשפיע על מועד החזרה של עובדי הבנק לקריית הלאום. התוכניות שיש להשלימן בדחיפות נוגעות לפיתוח ולעמדת הבידוק הקדמית, ולהערכתו הן הושלמו בחודש הקרוב. מלבד אלה לא הושלמו גם תוכניות של חלקים אחרים בפרויקט, למשל הלובי. ראש המינהלת ציין כי הבנק והקבלן מתקשים לתאם את התכנון, ולכן הקבלן מחזיר לבנק

תוכניות בטענה שהן אינן שלמות לחלוטין. לדבריו, הבנק פועל ללא לאות כדי להשלים את התוכניות.

חבר מועצה שאל מהו לוח הזמנים המעודכן של אבני הדרך העיקריות בפרויקט.

מנכ"ל הבנק הציג את לוח הזמנים שצפוי להופיע בהסכם שייחתם בין הבנק לבין הקבלן: מסירת המבנה המרכזי לבנק – ב-30 באפריל 2018; סיום בניית השלד התת-קרקעי של מרכז הטכנולוגיה והחירום – ב-30 באוגוסט 2018; סיום בניית השלד כולו – ב-30 בנובמבר 2018; וסיום בניית המבנה – שנה לאחר מכן. המנכ"ל הוסיף שהוא מקיים עם הקבלן מו"מ בנושאים שונים ובהם עלויות הבנייה של הקומה העילית השלישית במרכז הטכנולוגיה והחירום. המנכ"ל העריך כי אפשר יהיה לגבש את פרטי ההסכם בתוך ימים. לשאלת חבר מועצה השיב המנכ"ל כי להערכתו אפשר יהיה להתניע את תהליך החזרה אל קריית הלאום בסוף יוני 2018. הוא דיווח כי סוכמו הפרטים הנוגעים להארכת הסכם השכירות של המבנה החלופי בהר-חוצבים. ההסכם הוארך עד סוף אוקטובר 2018, ועבור התקופה שתחל בסוף יוני 2018 ישלם הבנק דמי שכירות גבוהים ב-10% מדמי השכירות הנוכחיים.⁸ המנכ"ל מסר כי בישיבה שקיימה מינהלת הפרויקט העריך מנהל הפרויקט כיבתקציב הבצ"ם⁹ צפוי גירעון בגובה 30 אלפי ש"ח.¹⁰ המנכ"ל אמר שהתקציב ל-2018 יביא בחשבון את המידע העדכני על כל ההוצאות הצפויות בפרויקט וגם על ההוצאות הנלוות הקשורות בו, בהתאם לעמדה שהציג קודם חבר מועצה.

חבר מועצה שאל את השותף המנהל בחברת CPM מהם לדעתו הסיכונים העיקריים ללוחות הזמנים בפרויקט.

השותף המנהל בחברת CPM אמר שעיקר הסיכונים טמון בריבוי הגורמים הבלתי צפויים המתגלים במהלך שיפוץ המבנה המרכזי. גם קצב החציבה של הבור עבור מרכז הטכנולוגיה והחירום תלוי בהרבה גורמים. ייתכן שהחציבה תסתיים עד סוף השנה. בעקבות הצלחת פיצוצי הניסיון אפשר יהיה לזרז את תהליך החציבה בעזרת פיצוצים שיסדקו את הסלע באתר החציבה.

⁸ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור למו"מ שטרם סוכם.

⁹ תקציב עבור הוצאות בלתי צפויות מראש.

¹⁰ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור למו"מ שטרם סוכם.

חבר מועצה שאל כיצד מתקדם ההליך לקבלת היתרי הבנייה ולחידוש הסכם החכירה של הקרקע בקריית הלאום.

השותף המנהל בחברת CPM אמר שהבנק השיג מעיריית ירושלים הסכמה שלא להתנות את התר הבנייה בחידוש הסכם החכירה. אולם העירייה תתנה את טופס האכלוס (טופס 4) בחידוש הסכם החכירה. הבנק פועל מול רמ"י (רשות מקרקעי ישראל) לחידוש ההסכם. הוא דיווח שמהנדס עיריית ירושלים התנה את היתר הבנייה בתכנון עקרוני של הרחבה הציבורית ושל החניון שמתחתיה. אמנם ההתניה נובעת מהוראה שגויה בתב"ע (תוכנית בניין עיר) של קריית הלאום, אולם מהנדס העירייה מבקש לקיימה. מהנדס העירייה אמר שהבנק יכול לפעול לשינוי התב"ע, אך מכיוון שמדובר בתהליך ממושך הוא אינו עומד על הפרק מבחינת הבנק. הבנק הטיל על הקבלן לפעול לקבלת ההיתרים שכן הדבר מצוי במסגרת חובותיו החוזיות. השותף המנהל בחברת CPM העריך כי הבנק יכול לקבל את ההיתר בתוך שבוע. לשאלת חבר מועצה הוא השיב שלדעתו אפשר לבנות את השלד התת-קרקעי של מרכז הטכנולוגיה והחירום תוך 8 חודשים.

מנכ"ל הבנק אמר שהוא פועל מול רמ"י לחידוש הסכם החכירה וידווח למועצה על ההתקדמות בישיבתה הבאה.

השותף המנהל בחברת CPM העריך שאפשר יהיה לסיים את בניית השלד של מרכז הטכנולוגיה והחירום עד סוף אוגוסט 2018. כדי לאכלס את המבנה הבנק צריך לקבל טופס אכלוס ותעודת גמר. אלה תלויים ברשויות ולא בקבלן, וייתכן כי ייווצרו נסיבות שיעכבו את קבלתם. כדי לאכלס את המבנה המרכזי הבנק אמנם לא זקוק לטופס אכלוס ופורמלית גם לא לתעודת גמר, אך הוא צריך אישור מהרשות לכיבוי אש. לכאורה, אפשר לאכלס את המבנה גם ללא אישור שכזה אך הדבר אינו רצוי והוא ממליץ שלא לעשות זאת.

מנכ"ל הבנק אמר כי מבנה הבנק יאוכלס רק לאחר קבלת האישורים הנדרשים לאכלוסו.

ראש מינהלת הפרויקט הבהיר שהבנק יזדקק לטופס אכלוס גם למבנה המרכזי, מפני שבניית הלובי שלו הייתה כרוכה בתוספת לקירוי החיצוני של המבנה.

נושא 8 בסדר היום: דוח סיכום בנושא פריקת מכולה של מעות באתר השמור

מצ"ב הנושאים העיקריים שהוצגו למועצה בנוגע לדוח סיכום לפריקת מכולה של מעות באתר השמור (נספח ג')

מבקר הפנים פתח ואמר שהדוח משמש דוגמה לחשיבות שביקורת פתע נושאת במקרים מסוימים ולתוצרים שאפשר להשיג באמצעותה. ייתכן שביקורת מתוכננת באתר הפריקה לא הייתה חושפת את הכשלים שנחשפו. הוא הדגיש שהחלטתו ללוות, ביחד עם סגנו, את תהליך פריקת המכולה, לא פגעה בפרטיות או בזכויות של העובדים שהשתתפו בפריקה. הביקורת נועדה לבדוק עבודה משותפת למחלקת המטבע, לאגף הלוגיסטיקה וליחידת הביטחון. הביקורת חשפה כמה ליקויים: ¹¹*

הממונה על הבטיחות והגהות אמר כי, בניגוד לדעת מבקר הפנים, הוא סבור כי לא נוצר ליקוי בטיחות משום שהעבודה לא הייתה מאומצת וגם לא התבצעה בהטיה שעולה על 45 מעלות. לכן לא נדרש עיגון ליסוד או משטח עבודה שימנעו נפילה. עם זאת, לאחר התייעצות עם מנהל האגף לניהול המזומנים הוחלט לחדד את הוראות הבטיחות הנוגעות לפריקת המכולות. הוא הוסיף כי הנחה את עובדי הבנק שלא לכוון את תנועת המשאות שנושאות את מכולות הכסף, שכן האחריות לכך מוטלת, אך ורק, על חברת המשאות. מבקר הפנים אמר שפתיחת סגר מרותך באמצעות מסור כרוכה לדעתו בעבודה מאומצת ולכן היה צורך במשטח עבודה, כפי שלהבנתו החקיקה דורשת.

הממונה על הביטחון טען שהממונה על הבטיחות בדק את הוראות החוק. הוא הוסיף כי שיטת העבודה שננקטה נבחנה מאות פעמים ונמצאה מתאימה. הוא הדגיש כי בין אופן ביצוע העבודה לבין דרישות הבטיחות אין פער שיש בו כדי לסכן את העובד.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח הסיכום בנושא פריקת מכולה של מעות באתר השמור.

נושא 9 בסדר היום: תכנית העבודה של הביקורת הפנימית – דיון המשך

יו"ר המועצה אמר שהדיון עוסק בביקורת פתע שעורכת ביקורת הפנים.

¹¹ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור לביטחון שטרי הכסף.

מבקר הפנים אמר שחוות דעתו בסוגיה נמסרה בכתב לקראת הדיון, והוסיף כי לדעתו עדיף שהמועצה לא תקבל החלטה בדיון ועבודת ביקורת הפנים תמשיך להתנהל על פי ההנחיות המקובלות, כפי שהיה עד היום.

חבר מועצה אמר שמחוות הדעת הנזכרת עולה כי מבקר הפנים תומך בביקורות פתע בתחומים מסוימים, אך ככלל ייערכו הביקורות בתיאום עם הגורם המבוקר.

נגידת הבנק טענה שביקורת פתע, כמו זו שנערכה לתהליך הפריקה של מכולת המעות, תתאפשר בעתיד גם אם המועצה לא תקבל החלטה לגבי הסוגיה.

חבר מועצה אמר שגם אם ביקורות הפתע ייערכו רק בתחומים מסוימים, כדאי שמבקר הפנים יתייעץ לפני כן עם יו"ר ועדת הביקורת ולמצער ידווח לו על הכוונה לערוך אותן. לדעתו נוצר סיכון כאשר מעניקים למבקר הפנים סמכות להחליט לבדו על ביקורת פתע, וכדאי שיו"ר ועדת הביקורת יהיה שותף להחלטה ויוכל לפקח עליה.

חבר מועצה אמר שלדעתו המועצה אינה צריכה לקבל החלטה שתגביל את יכולתו של מבקר הפנים לעשות את עבודתו נאמנה, ויש מקרים שבהם נחוצה ביקורת פתע, למשל ספירת מלאי.

היועצת המשפטית שאלה את חבר המועצה הקודם מדוע הוא חושש מביקורות פתע.

חבר המועצה השיב שכיום אין זה מקובל להעניק לגוף ציבורי או אחר סמכות שיקול דעת מוגברת. הסמכות נפסלת אם שיקול הדעת מערב שיקולים פסולים. אם המועצה תקבע אפוא הוראה כללית שמאפשרת למבקר הפנים לערוך ביקורות פתע על פי שיקול דעתו, מן הראוי שגורם נוסף יפקח על שיקול הדעת. אומנם מבקר הפנים מנה מקרים שבהם נחוצה לדעתו ביקורת פתע, אולם עשויים להיות מקרים אחרים, אולי דומים, שירחיבו את היריעה. חבר המועצה אמר שהוא מוכן להתפשר על דיווח ליו"ר ועדת הביקורת. לדעתו הדיווח לא יפגע בעבודת המבקר, שהרי יו"ר הוועדה לא יכשיל את המבקר בעבודתו. חבר המועצה הדגיש שהוא אינו מטיל ספק בשיקוליו ובמניעיו של מבקר הפנים, אך הוא מבקש לתמוך בניהול התקין של הרשות שנקראת "מבקר פנים".

חבר מועצה אחר הסכים לדברים ואמר שמבקר הפנים עשוי לערב שיקולים זרים בשיקולים לטובת ביקורת פתע, למשל טינה כלפי המבוקר. ככלל עובדים אינם רואים בעין

יפה ביקורת פתע. לדעתו, דיווח ליו"ר ועדת הביקורת לא יסבך את התהליך ולא יפגע באלמנט ההפתעה, ויש היגיון בביקורות פתע.

מבקר הפנים אמר שטינה כלפי המבוקר עלולה לבוא לידי ביטוי גם בביקורת מתוכננת מראש, ואבוי למבקר פנים שמערב בעבודתו שיקולים בלתי ענייניים. הוא ציין שההחלטה לערוך את ביקורת הפתע על פריקת המכולה התקבלה שעות ספורות לפני האירוע, ואלו היה נדרש ליצור קשר עם יו"ר ועדת הביקורת בפרק זמן זה ולא היה מצליח לעשות כן, לא הייתה הביקורת יוצאת אל הפועל. הוא אמר כי כל החלטה שתגביל את עבודתו אינה מגינה עליו והיא גם אינה נכונה מבחינה ציבורית. לכן עדיף לא לקבל כל החלטה בדיון בנושא זה.

חבר מועצה טען שאם מבקר הפנים מדווח מראש על תוכנית לערוך ביקורת פתע, הדבר שקול למעשה לבקשת אישור: אם למקבל הדיווח אין אפשרות לבטל את התוכנית אזי הדיווח מיותר, ואם יש לו אפשרות אזי מדובר בבקשת אישור. הוא אמר שלמיטב ידיעתו אין גוף שקיבל החלטה רשמית להגביל את עבודתו של מבקר הפנים. הוא הוסיף כי בתקופת כהונתו כיו"ר ועדת הביקורת נערכו ביקורות פתע בבנק ישראל והוא לא מצא לנכון לדרוש לדעת עליהן מראש. יו"ר ועדת הביקורת צריך לסמוך באופן מלא על מבקר הפנים, אך עם זאת הסכים כי ביקורת פתע עלולה לפגוע בפרטיות של המבוקר.

נגידת הבנק אמרה כי כל החלטה שהמועצה תקבל בדיון תצמצם את סמכויותיו של מבקר הפנים בהשוואה למצב הקיים, שכן במצב הקיים מבקר הפנים עורך ביקורת פתע בכמה תחומים מוגדרים.

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית אמרה כי מבקר הפנים מפרט את התחומים שבהם הוא עורך ביקורות פתע בתוכנית העבודה של ביקורת הפנים.

חבר מועצה אמר שאפשר לצמצם את הסיכון הכרוך בביקורות פתע אם תחומי הביקורת יפורטו מראש ובבירור בתוכנית העבודה.

חבר מועצה אחר אמר שבמקרה כזה הוא מוכן לוותר על הדרישה לדווח ליו"ר ועדת הביקורת מראש ולהסתפק בדיווח בדיעבד.

מבקר הפנים אמר שבמהלך העבודה עשוי להתעורר צורך לערוך ביקורת פתע בתחום שלא נזכר מראש בתוכנית העבודה, ולכן יהיה זה לדעתו שגוי להגביל בהחלטה את התחומים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הציעה שהמועצה תחליט כי על מבקר הפנים לדווח ליו"ר ועדת הביקורת על ביקורת פתע, מבלי להגביל את תחומי הביקורת.

מבקר הפנים אמר שכל החלטה שהמועצה תקבל בדיון למעשה תגביל אותו, והוא אינו רואה צורך בכך לנוכח העובדה שהלכה למעשה הוא מגביל את עצמו לעריכת ביקורות פתע בתחומים שבהם הן נחוצות ומבלי לפגוע בזכויות יסוד ובזכויות עובדים.

חבר מועצה אמר שככלל ראוי להטיל מגבלות על אדם שמקבל החלטות לבד.

חבר מועצה אחר אמר שלא ניתן להשאיר את המצב כפי שהוא ולכאורה להתעלם מהדיון.

היועצת המשפטית אמרה שדיווח בדיעבד אינו מעורר בעיה, וזהו הדבר שראוי לעשות. לעומת זאת היא סבורה שצמצום הסמכויות של מבקר פנים אכן מעורר בעיה, שכן החוק קובע כי לרשות מבקר הפנים יעמדו כל הכלים וכל האמצעים לעשות את עבודתו. צריך לאפשר למבקר הפנים להיחשף לכל מידע ולכל מצב, כולל ביקורות פתע. היא חשה חוסר נוחות ביחס לצמצום הסמכויות של מבקר הפנים, אם דרך קביעה מראש של תחומי הביקורת ואם דרך הטלת ספק בשיקול דעתו. היועצת המשפטית ציינה שהשימוש בביקורות פתע לצרכים מסוימים מקובל למדי, ואין מקום להגבילן מלכתחילה אלא אם מתברר שנעשה בהן שימוש בלתי ראוי. ביקורות הפתע משמשות בעיקר לספירות מלאי, לחשיפת מעילות והונאות ולפיקוח על תחום הבטיחות. היא אינה מכירה גופים שיצרו רשימה סגורה של נושאי הביקורת שנראים מובנים מאליהם, והגבילו באופן כלשהו את שיקול הדעת של מבקר הפנים לגבי נושאים אחרים. לדעתה, הגבלת פעולותיו של המבקר אינה מעלה שאלה חוקית אבל היא משדרת מסר בעייתי – היינו פגיעה בשיקול דעתו ובסמכותו.

חבר מועצה אמר שהוא מתנגד להגדרה כללית של התחומים שבהם יוכל מבקר הפנים לערוך ביקורות פתע.

היועצת המשפטית טענה שהחוק אינו מתייחס רק לסמכויותיו של מבקר הפנים אלא מבקש להבטיח שיהיו בידיו את כל הכלים לביצוע תפקידו. כלים אלה כוללים גם ביקורות פתע.

נגידת הבנק אמרה שדיווח מראש ליו"ר ועדת הביקורת שקול לבקשת אישור, אך דיווח בדיעבד אינו מצמצם את סמכויות המבקר.

חבר מועצה הציע שהמבקר ידווח בדיעבד על ביקורות פתע ותחומי הביקורות לא יוגבלו.

החלטות:

מבקר הפנים ידווח על ביצוע ביקורת פתע ליו"ר ועדת ביקורת.

נושא 10 בסדר היום: יחסי עבודה

החלטות:

הדיון בנושא נדחה.

נושא 11 בסדר היום: דיון עקרוני בסוגיות שעלו אגב טיפול בתלונת עובד

*12

היועצת המשפטית ציינה שבחוות דעתה היא התייחסה לשלוש שאלות. הראשונה נוגעת למחקרים משותפים לעובדי הבנק ולחוקרים שאינם עובדי הבנק *13: מהו ההליך לעריכת מחקרים כאלה?; בהנחה שנקבע הליך מתאים עולה השאלה השנייה: אם אפשר לקיימו בין בני משפחה?; השאלה השלישית עלתה בדרך אגב: האם נכון שגורמים חיצוניים משתתפים במימון מחקרים של בנק ישראל?

*14 יו"ר המועצה ציין שכבר שנים רבות נערכים מחקרים עם גורמים מחוץ לבנק, והמועצה צריכה לדון בסוגיה שהם מעוררים. הוא הוסיף כי הוא מסכים במידה רבה עם חוות הדעת שהציגה היועצת המשפטית, אבל יחד עם זאת הוא סבור שהנהלת הבנק צריך לגבש הצעות, תובנות ומחשבות ביחס לשאלות הללו ולהציגן למועצה. המועצה אינה יכולה לקבל החלטות ללא דיון שיתקיים לאחר הכנה מתאימה. *15

¹² הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור לעניינו של יחיד.

¹³ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור לעניינו של יחיד.

¹⁴ הוחלט לא לפרסם – נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

¹⁵ הוחלט לא לפרסם – נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

נגידת הבנק אמרה ששיתופי פעולה מחקריים נבדלים במקצת משיתופי פעולה בתחומים אחרים ולכן התקשרות לרכישת שירותי ייעוץ בתחום המחקרי צריכה להיבחן ולהיערך באופן שונה מהתקשרות לרכישת שירותים אחרים. כללים נוקשים מדי לגבי שיתופי פעולה מחקריים עם אנשים באקדמיה עלולים לסכן את עצם קיומם של המחקרים ולפגוע ברמתם. לכן אין להפעיל שיקולים משפטיים גרידא ביחס לסוגיית שיתופי הפעולה המחקריים.

המשנה לנגידת הבנק אמרה שהרוב המוחלט של המחקרים המתפרסמים כיום בתחום הכלכלי נולדים משיתוף פעולה בין חוקרים, ונדיר למצוא מחקר שכתב חוקר אחד. לפני 30 שנה שרר מצב הפוך.

נגידת הבנק אמרה שהצלחת המחקר תלויה ביכולת להתקשר עם חוקרים בתחומי עניין משותפים ובכימיה טובה בין החוקרים.

המשנה לנגידת הבנק אמרה שמחקר הוא תהליך אינטנסיבי ובמחקר משותף יש מידה רבה של אינטימיות בין החוקרים.

היועצת המשפטית אמרה כי על המועצה לדון בארבעה נושאים: (1) שיתופי פעולה מחקריים – יש לייחד להם הליך שונה מההליך המכרזי, שישמור על שקיפות ובאופן מסוים גם על עקרון השוויון. (2) שיתוף פעולה מחקרי בין קרובי משפחה – בנק ישראל הוא בראש ובראשונה גוף ציבורי ורק אח"כ גוף מחקרי. כללים שחלים על גוף ציבורי לגבי ניגודי עניינים חלים גם על מחקר, גם אם נדרשת לו מידה רבה של אינטימיות. (3) מחקרים שבנק ישראל שותף בהם והם מקבלים מימון מגוף חיצוני – תופעה זו משליכה על המוניטין של הבנק; בעניין זה צריך לשאול מדוע בנק ישראל זקוק למימון של גוף חיצוני.

*16

החלטות:

המועצה תקיים דיון בסוגיות שיתופי פעולה מחקריים עם גורמים מחוץ לבנק ומימון מחקרים ו/או חוקרים.

¹⁶ הוחלט לא לפרסם – נושא שאינו סופי הנמצא בבדיקה.

נושא 12 בסדר היום: פרויקט ה-XBRL – בקשה לשינוי תקציב

מנכ"ל הבנק אמר כי הוא רואה בחומרה את העובדה שהתעורר צורך לשנות את תקציב הפרויקט בשלב זה. הוא ציין כי הוא משמש יו"ר ועדת ההיגוי של הפרויקט וכי מדובר בפרויקט מורכב מאוד ועתיר סיכונים, רבים מהם אף התממשו.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה ציינה שפרויקט ה-XBRL החל בשנת 2013 והמועצה עוקבת אחריו באמצעות הדיווחים הרבעוניים על תוכנית העבודה והתקציב של היחידה לתכנון וכלכלה. היא הזכירה שמלכתחילה נקבעה לפרויקט מסגרת תקציב כוללת בגובה 24 מיליוני ש"ח, ותכולתו הקיפה קלט בלבד. היא גם הזכירה שהמועצה ביקשה במהלך הפרויקט לנסות לקצר את לוחות הזמנים. לוחות הזמנים אכן התקצרו במעט וגם התקציב הופחת לאחר שהבנק התקשר עם הספק תמורת סכום נמוך מהצפוי. בשנת 2015 נוסף לתכולת הפרויקט, לבקשת הפיקוח על הבנקים, גם הפלט, מרכיב שהיה אמור להתווסף רק לאחר סיום פרויקט הקלט. עלות התוספת עומדת על 2.5 מיליוני ש"ח.

חבר מועצה שאל אם ב"פלט" מתכוונים לתוצרים שהפיקוח על הבנקים יוכל להפיק מהקלט, מהדיווחים, כדי לקדם את עבודתו.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה השיבה בחיוב והוסיפה שמערך הפלט יאפשר לערוך את הדוחות שנעשה בהם שימוש כיום וגם לייצר דוחות חדשים. היא ציינה כי לאחרונה התממש אחד הסיכונים בפרויקט, לאחר שאחד הספקים בפרויקט קרס. למרבה המזל הצליח הבנק להתקשר, תוך זמן קצר, עם ספק שקלט חלק מהאנשים שעבדו אצל הספק הקודם, ולכן אפשר עדיין לעמוד, פחות או יותר, בלוחות הזמנים שנקבעו. מנהלת היחידה אמרה שבעקבות מחסור בכוח אדם מתאים, התעורר צורך להאריך את משך העסקתם של היועצים החיצוניים בפרויקט. לנוכח ההתפתחויות הללו נדרשת תוספת בגובה 4 מיליוני ש"ח עבור המשך הפרויקט בתכולתו המקורית (הקלט בלבד ללא לפלט).

חבר מועצה שאל כמה מהתוספת הנדרשת נובעת מההתקשרות עם הספק החדש.

מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה לטכנולוגיית המידע השיבה שבערך מחצית מהסכום.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה שהמחצית השנייה נובעת מתוספת היועצים לענייני טקסונומיה, בדיקות וכיו"ב.

חבר מועצה שאל אם הבנק שילם לספק הקודם מראש.

מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה לטכנולוגיית המידע השיבה כי הבנק שילם לספק הקודם רק עבור התוצרים שסופקו. התשלומים לספק החדש גבוהים במקצת מאלה שביקש הספק הקודם. מדובר בתשלומים חודשיים עבור שירותי תמיכה שוטפים ולא עבור הקמת המערכת – זו כבר עלתה לאוויר. אף שמדובר בתשלומים שוטפים הם משולמים מתקציב הפרויקט, מכיוון שהשירותים כוללים גם פיתוחים שהספק הקודם לא הספיק להשלים. הספק החדש יספק שירותי תמיכה עד אמצע השנה הבאה, ולאחר מכן צפויים התשלומים השוטפים לקטון.

חבר מועצה ציין שקריסת הספק הקודם העלתה את עלות הפרויקט בכ-10%.

מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע אמר שכמחצית מהעלות הנוספת מתקזזת הודות לחיסכון בעלויות השוטפות של שירותי התמיכה.

חבר המועצה אמר כי למסגרת התקציב שאושרה לפרויקט צריך להוסיף 2 מיליוני ש"ח בגין החלפת הספקים, להחסיר כמיליון ש"ח בגין התשלום השוטף, ולהוסיף עוד 2 מיליונים בגין תוספת היועצים. חישוב זה אינו כולל את רכיב הפלט.

חבר מועצה אמר שמחד גיסא חסך הבנק 1.5 מיליון ש"ח בגין התשלומים השוטפים ומאידך גיסא הוא מבקש להוסיף לתקציב הפרויקט 2 מיליוני ש"ח. לדבריו, מדובר בפער משמעותי בתקציב הפרויקט.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה שתוספת התקציב מבטאת גם שינוי בתכולת הפרויקט: הספק הקודם כלל את התשלום עבור שו"שים (שינויים ושיפורים) בשירותי התחזוקה ואילו הספק החדש גובה תשלום עבור כל שו"ש. זאת ועוד, הבנק ישלם לספק החדש תמורת העברת ידע לבנק, במטרה להפחית את התלות בגורם חיצוני.

חבר מועצה שאל מהי עלות העברת הידע.

מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה לטכנולוגיית המידע השיבה שמדובר בכ-200 אלפי ש"ח, וסכום זה ייפרס לתשלומים חודשיים שישולמו במחצית הראשונה של 2018. היא ציינה שאת תוספת העלות בגין השינויים בתכולה היה הבנק משלם גם לספק הקודם. נגידת הבנק שאלה מהי התוספת לתכולת הפרויקט.

מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה לטכנולוגיית המידע השיבה שמדובר בשיפור ביצועי המערכת. חלק ממנו יושג באמצעות חיבור המערכת למחולל דוחות – כלי BI (Business Intelligence) – וכן באמצעות שיפור בהצגת המידע. לשאלת הנגידה היא השיבה שהשינויים בתכולה יעלו כמיליון ש"ח והחלפת הספק תעלה סכום דומה. חבר מועצה אמר כי כ-2.5 מיליוני ש"ח עדיין לא שולמו.

מנהלת צוות הפיקוח על הבנקים בחטיבה לטכנולוגיית המידע אמרה שחלק מהסכום כבר שולם.

חבר מועצה אמר כי יש מיליון ש"ח שהוא אינו מצליח להבין מה מקורם.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה ציינה כי לפי חישובים שנערכו ביחידה, במהלך 10 שנים ייחסכו כ-600 אלפי ש"ח בתשלומים השוטפים כתוצאה מהחלפת הספק.

חבר מועצה אמר שלהבנתו נדרשת לפרויקט תוספת תקציבית בגובה 2 מיליוני ש"ח אך את הסכום הזה מקזז מיליון ש"ח הודות להפחתה בעלות שירותי התמיכה. אלא שהתוספת נדרשת מייד בשעה שהקיזוז יתפרס על פני טווח ארוך.

לשאלת חבר מועצה השיב מנהל החטיבה לטכנולוגיית המידע כי הספק החדש אינו אלא חברה שהקימה קבוצה מצומצמת מאנשיו של הספק הקודם, וכי הספק הקודם העסיק בפרויקט יותר עובדים.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה הסבירה שאילו המשיך הבנק את ההתקשרות עם הספק הקודם, הוא היה משלם תמורת שירותי תחזוקה 300 אלפי פר"ש במשך 10 שנים.

חבר מועצה אמר שסכומים אלה אינם חלק מתקציב הפרויקט.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה כי תוספת היועצים לפרויקט נדרשת בגין העיכובים שנוצרו בו, והיא נועדה להאיץ אותו כדי לעמוד בלוחות הזמנים שנקבעו לו.

חבר מועצה שאל אם מסגרת התקציב שאושרה ב-2013–24 מיליוני ש"ח – כללה תקציב בצ"ם, ואם כן מה היה שיעורו.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה השיבה שב-2013 לא נעשה בבנק שימוש רווח בתקציב בצ"ם. עם זאת התקציב שאושר כלל מרווח ביטחון בהשוואה לעלות המערכת שהוצגה במסמך הייזום. היא אמרה שהתקציב החדש של הפרויקט כולל תקציב בצ"ם שהיקפו כחצי מיליון ש"ח.

מנכ"ל הבנק אמר שהמועצה כבר דנה בסוגיית השגיאות בהערכות התקציב לפרויקטים, וסוכם שהבנק יבחן את הנושא, יפיק לקחים מפרויקטים שונים ויציע דרכים לשיפור התקצוב. היחידה לתכנון וכלכלה תציג למועצה את תוצאות הבדיקה במועד שייקבע. המנכ"ל סיפר כי בביקורו בבנק המרכזי של קנדה הוא התעניין בשאלה כיצד הצליח הבנק לעמוד במסגרת התקציב של פרויקט גדול בתחום הבינוי. המנכ"ל אמר שהתשובה נעוצה בתמחור נכון של הסיכונים, ואין הבדל בין פרויקט טכנולוגי לפרויקט בינוי. תמחור הסיכונים צריך להרכיב חלק ניכר מתקציב הבצ"ם. ניהול סיכונים הוא חלק מהתכנון. את התובנה הזו הוא מבקש להטמיע בבנק. המנכ"ל הוסיף שפרויקט ה-XBRL מספק אולי דוגמה קיצונית למדי לטעות בהערכת התקציב, אך הוא חש אי-נוחות רבה בכל מקרה שמתעורר צורך להוסיף תקציב לפרויקט.

חבר מועצה אמר שהתקציב המקורי של הפרויקט עמד על 24.43 מיליוני ש"ח, והתוספת המבוקשת עומדת על 4 מיליוני ש"ח.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית אמרה שהתקציב המקורי שאושר לפרויקט נועד הן לקלט והן לפלט.

חבר המועצה אמר שמהסכום הכולל (28.43 מיליוני ש"ח) יש להפחית 2.5 מיליונים בגין מערכת הפלט, ולכן התקציב החדש (עבור הקלט בלבד) עומד על 26 מיליוני ש"ח.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה שמהסיכום יש להפחית עוד 2.1 מיליוני ש"ח בגין תקציב שלא גולגל מהשנה שעברה. היא הסבירה כי זהו חלק מ-24 מיליוני ש"ח, שלא

תוקצב ב-2017, מכיוון שהבנק התכוון לתקצבו רק ב-2018. לכן התוספת בגובה 4 מיליוני ש"ח אינה כוללת את 2.1 מיליוני הש"ח.

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית אמרה כי חבר המועצה התייחס למסגרת התקציב של הפרויקט שדווחה למועצה במשך כמה שנים – 24.4 מיליוני ש"ח. זוהי מסגרת התקציב עבור פרויקט הקלט והפלט. התוספת המבוקשת בסך 1.5 מיליוני ש"ח מגדילה את תקציב הפרויקט ל-26 מיליוני ש"ח, אך זהו תקציב עבור הקלט בלבד, בשעה שהפלט אינו מתוקצב כלל. אלה הנתונים שמוצגים למועצה.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה לא הסכימה עם אופן הצגת הדברים. היא הסבירה שסכום המסגרת – 24.4 מיליוני ש"ח – מוגדר כחשיפה המקסימלית לפרויקט. בפועל התקצוב עשוי להיות נמוך יותר. לעיתים מתקצבים רק את שלב התכנון. בשנים מסוימות נותרת שארית שאין מגלגלים לשנה הבאה. במקרה שכזה מתקצבים את סכום השארית רק בשנה השלישית. הדבר נובע מהרצון להימנע מהגדלת התקציב שלא לצורך. לכן תקציב ה-XBRL ל-2017 לא עמד על 24.4 מיליוני ש"ח אלא על 22 מיליוני ש"ח בלבד. מכיוון שעתה יש צורך במלוא התקציב – 24.4 מיליוני ש"ח – הבנק משלים קודם את 2.1 מיליוני הש"ח שהוא התכוון לגלגל ל-2018 ואח"כ מתחיל לערוך חישובים אחרים.

חבר מועצה אמר שאם כך תקציב הפרויקט חוזר ל-24.4 מיליוני ש"ח, אבל ממך רק את הקלט.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה שמסגרת התקציב של הפרויקט לא השתנתה מאז הייזום למרות השינויים, התוספות וההפחתות.

מזכירת הוועדה המוניטרית והמועצה המינהלית אמרה כי ההבדל נעוץ בכך שעתה הפרויקט מוגדר כ-XBRL קלט, במקום XBRL קלט ופלט.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אישרה את הדברים וציינה שעד 2015 נקרא הפרויקט "קלט XBRL".

חבר מועצה אמר שהפרויקט הצטמצם לקלט בלבד ויחד עם זאת תקציבו גדל.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית אמרה שעל פי ההסבר של מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה תידרש למסגרת התקציב תוספת תקציב בסך 2.5 מיליוני ש"ח.

חבר המועצה אמר שהתוספת תידרש עבור הפלט.

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה אמרה כי הסכום האמור, פחות או יותר, יידרש בעתיד וכי הסכום שנועד עבור הפלט – 2.5 מיליוני ש"ח – הוא למעשה חלק מהתקציב עבור הקלט בלבד.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה שהמועצה אינה נדרשת לאשר את העברת התקציב שהיחידה לתכנון וכלכלה העבירה לאישורה מכיוון שהסכום – 1.5 מיליוני ש"ח – נמוך מסכום ההעברה שהנגידה מוסמכת לאשר – 2 מיליוני ש"ח.

החלטות:

המועצה מאשרת את מסגרת התקציב של פרויקט XBRL (קלט) בסך של 24.4 מיליוני ש"ח ואת ביטול מסגרת התקציב של פרויקט XBRL (פלט).

נושא 13 בסדר היום: שונות

המועצה דנה בטיטות הפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו ב-25 במאי 2017 וב-22 ביוני 2017.

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקולים משיבותיה שהתקיימו ב-25 במאי 2017 וב-22 ביוני 2017.

**דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום המלצות מדוח הביקורת בנושא
"שיקים ללא כיסוי" – נושאים עיקריים למועצה המינהלית**

הביקורת הפנימית ערכה ביקורת מעקב אחר תיקון ליקויים ויישום המלצות מדוח הביקורת בנושא "שיקים ללא כיסוי", אשר נדון בוועדת הביקורת, שהתכנסה באוגוסט 2012. הדוח הובא לדיון בישיבת המועצה המנהלית, שהתכנסה בספטמבר 2012. מטרת הביקורת הייתה בדיקת הטיפול בליקויים ויישום המלצות הביקורת, כפי שנכללו בדוח הביקורת בנושא "שיקים ללא כיסוי".

דוח הביקורת המקורי כלל 56 המלצות, מתוכן נסגרו 31 המלצות (בוצעו/הטיפול הסתיים/הפכו ללא רלוונטיות/לא יבוצעו), 5 המלצות הוחלפו בהמלצות חדשות ו- 11 המלצות חדשות גובשו במסגרת מטלת ביקורת המעקב.

להלן נושאים נבחרים שעלו בדוח הביקורת:

- פיקוח על שלמות ודיוק רשימות המוגבלים.
- הטלת הגבלה מיוחדת ללקוח בהגבלה חמורה.
- כתובות למשלוח מכתבי ההודעה.
- הרשאות במערכת מושל"ך החדשה.

דוח ביקורת בנושא פעילות יחידת האסדרה – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

"יחידת האסדרה בנק-לקוח" (להלן: "היחידה") כפופה לאגף בנק-לקוח, בחטיבת הפיקוח על הבנקים. מטרת היחידה היא להסדיר הוראות דין, שתכליתן: לעודד תחרות במשק, להפחית פערי ידע (למשל, על ידי הנגשת ידע ללקוח), להגביר את אמון הציבור במערכת הבנקאית, וכן ליצור שקיפות, הפשטה והוגנות במערכת הבנקאית, בכל הקשור ליחסי בנק-לקוח.

מטרת הביקורת הייתה בחינת פעילויות, תהליכי עבודה וניהול ביחידת "אסדרה בנק-לקוח".

חטיבת הפיקוח על הבנקים קיבלה את מרביתן של המלצות הביקורת ותפעל ליישומן.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- גיבוש תכנית עבודה כך שתשקף את פעילות היחידה בפועל, ככל שניתן, לרבות התייחסות מתוכננת למשימות הנגזרות מפניות של גורמים חיצוניים ולרבות הקצאה מתוכננת של משאבים למשימות שאינן מתוכננות מראש (כחלק מהתכנית).
- חיזוק תהליך מוסדר ומלא לשיתוף פעולה עם יחידת סיכוני ציות באגף הביקורת, עם היחידה לפניות הציבור ועם אגף הערכה מוסדית, כפי שיוגדר בין האגפים ובהתאם לצורך.

המלצות נוספות של הביקורת התייחסו, בין השאר, לכיסוי נהלי של פעילויות, לבחינה של הוראות נב"ת, עדכון ואכיפתן, ולנושאים נוספים.

דוח סיכום לפריקת מכולה של מעות באתר השמור – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

נציגי הביקורת הפנימית הצטרפו לתהליכי הקבלה והריקון של מכולות המכילים מטבעות, באתר השמור, וערכו תצפיות לשיטות העבודה ולאמצעי האבטחה המיושמים. מטרת המטלה הייתה לימוד ובחינה של אמצעי האבטחה, של תהליכי פריקת המכולות ושל תהליכי קליטת המטבעות באתר השמור.

להלן הנושאים העיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- ליקויים בסגירת המכולות.
- ליקויי בטיחות.
- לקיחת אחריות לתהליך הפריקה.

המלצות הביקורת מקובלות על המבוקרים, וככל שטרם בוצעו, ניתנו לוחות זמנים לביצוען.